

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună 2 "

Vrîi de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numeri de zi pe .. 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

TRIBUNA

Succese.

Foarte grea a fost pozițiunea reprezentanților trimiși de Români în dieta ungară.

Puțini la număr, puși în fața unei majorități strivitoare și spriginți numai de încă mai puținii lor aliați slovaci și sârbi, ei trebuiau să aibă multă bărbăție, ca să nu se sfiască a-și spune părerile, între care erau multe ce trebuiau să scoată din sărute pe nervoșii lor adversari.

Intrați de curând în viața publică și astfel lipsiți de așa numita »rutină«, ei trebuiau să aibă multă stăpânire de sine pentruca adversarii adeseori foarte necruțători să nu-i poată împinge la mărturisiri, pe care nu vor să le facă.

Singura opozițiune serioasă în dietă, ei erau obiectul celei mai generale atențiuni și trebuiau să stee mereu încordați, să muncească întins și să aibă multă pricepere, ca să nu se dee de gol spuiind în pripa luptei și ceeace nu se poate susține și dându-le prin aceasta adversarilor pânditori cele mai primejdioase arme de luptă.

Ei au avut și bărbăție, și stăpânire de sine, și pricepere, și zel neobosit și astfel au ridicat nivelul discuțiilor de câte ori au luat cuvântul și au dominat întreaga sesiune. Citind discuțiunile urmate în dietă, așa cum ele au fost publicate, ori și cine trebuie să fie cuprins de simțământul, că opozițiunea e puternică și că guvernul și susținătorii lui, simțindu-se strâmtorați, adeseori își perd sârta și nu mai știu, par'că, cum să se apere.

Oameni puțini, ori-și-cât de destoinici ar fi și ori-și-cât de mult ar fi pe partea lor dreptatea, nu pot să obție asemenea succese decât fiind stăpâniți cu desăvârșire de iubirea de țară și de neam. Aceasta nu numai Românilor, Slovacii și Sârbii o vor recunoaște cu mulțumire. Maghiarii o vor simți cu oarecândă înjurătoare căci nu e cu puțință să săvârșești o faptă bună fără ca să fi tu însu-ți mulțumit de a o fi săvârșit și fără ca lumea, în mijlocul căreia te afli, să te ridice fie cu mulțumire, fie cu jind în gândul ei.

Îndeosebi Românilor din regatul ungar au câștigat mult convingându-se, că oamenii, în care și-au pus încrederea, sunt vrednici de ea și au dat chiar mai mult decât ceeace unii vor fi așteptat dela dânșii.

Plecând din punctul de vedere, că nu au să susțină interesele Românilor, ale Slovacilor și ale Sârbilor, ci ale statului ungar așa cum Românilor, Slovacii și Sârbii le înțeleg, reprezentanții naționalităților aliate s'au făcut susținătorii cauzei tuturor celor asupriți

și și-au asigurat izbânda morală față cu majoritatea, care în desele ei momente de enervare nu s'a sfiit a mărturisi, că susține interesele particulare ale poporului maghiar — așa cum ei și numai ei le înțeleg.

Mai ales doi dintre deputații Români, dl Iuliu Maniu și dl A. Vaida-Voevod au știut totdeauna să profite de aceste mărturisiri nechibzuite și să pună în evidență adevărul, că interesele poporului maghiar nu pot să fie deosebite de ale celorlalte popoare, care constituie regatul ungar, și că majoritatea nu servește în adevăr decât cauza tovrășiei făcute pentru împărțirea beneficiilor publice.

Sunt multe adevărurile crude, pe care guvernul și susținătorii săi au trebuit să le audă în timpul acestei sesiuni, și, deși ceice le-au grăit au rămas la votare totdeauna în minoritate, în simțământul public trebuie neapărat să se fi produs convingerea, că lucrurile nu pot să meargă mai departe cum au mers până acum.

Chiar și între oamenii politici ai Maghiarilor trebuie să fie mulți, care-și dau seamă, că încercarea de a preface statul ungar într'unul național maghiar n'a răușit și nu poate răuși și că Maghiarii se istovesc mistuindu-și cele mai bune puteri voind ceeace nu e cu puțință. Aceștia vor trebui să ajungă în cele din urmă la convingerea, că în interesul poporului maghiar nu e ceeace vrea actuala majoritate a dietei, ci ceeace vor reprezentanții Românilor, ai Slovacilor și ai Sârbilor.

Pătrunzând odată convingerea aceasta, va trebui să se constituie în Ungaria un »jogpárt«, care pornește din principiul, că cel mai covârșitor interes și al statului ungar, și al tuturor elementelor ce-l constituie e respectarea necondiționată a legilor și dreptatea pentru toți. Într'un asemenea partid ar putea să între și Românilor, Slovacii și Sârbii, ca să lupte alături cu Maghiarii contra celor ce caută în viața publică numai satisfacerea intereselor particulare.

Aceasta ar trebui să fie rezultatul definitiv al ostănelilor puse de reprezentanții celor trei naționalități aliate, succesul cel mare, și a lor are să fie meritul, dacă mai curând ori mai târziu se va constitui un asemenea partid, dar nu a lor are să fie vina, dacă poporul maghiar va continua a trimite în dietă oameni, care nu se sfiesc a aprobă călcările de lege când ele sunt cerute de interesele lor particulare.

Un lucru e mai presus de ori și ce îndoială: că numai lucrând în unire cu ceilalți concetățeni ai lor vor putea Maghiarii să susțină statul ungar.

Conflictul vamal cu Serbia. *Terminându-se ședințele scupcinei, clubul partizanilor guvernului a ținut ședință, în care a votat deplină încredere guvernului pentru atitudinea sa corectă în chestiunea conflictului vamal.*

E fapt cert, că Serbia nu va mai face nici o concesiune Austro-Ungariei.

Regele Daniei. Friderich al VIII-lea la dorința Irlandezilor va primi titlul și de rege al Izlandezilor.

Enciclica Papei. Papa Pius al X-lea a trimis tuturor autorităților bisericesti catolice o enciclică în care se spune, că oprește preoțimea de a se amesteca în chestiuni politice și îndeosebi de a se ocupa cu politică în Biserică.

Această enciclică are să atingă mai neplăcut la noi în țară partidul clerical.

Afacerea Jekelfalussy. Luni a fost pertractarea înaintea judecătorei din Pesta în afacerea ministrului Jekelfalussy și a seviturului său, Kovács György. Deoarece însă avocatul acusatului a declarat între hohotele publicului de față că nu cunoaște pe deplin întreaga afacere, pertractarea s'a amânat pe Miercuri.

Acțiune contra presei naționalităților s'a pornit în timpul din urmă în întreaga țară. Comitatul Nyitra voește să fie dătător de ton în această acțiune.

S'a adresat cătră toate comitatele ca să ia hotărâre pentru »regularea (!)« presei naționalităților.

In municipiul de Miercuri a orașului Arad între alte multe obiecte se vor ocupa cu alegerea cassarului, și cu afacerea edificării unei școli superioare de fete.

Iar un nepatriot. Comitetul bisericesc gr. catolic din Macău a suspendat din postul său pe cantorul Cimbalinet, pentru că a cântat în biserică la slujba dumnezească rusește și nu ungrește.

Alegerea dela Cluj. La alegerea de Mercuri pentru moștenirea mandatului lui Pisztóry Mór va fi luptă înverșunată între Hevessy József, dr. Kecskeméty István, Böhm Mihály și Deák Albert.

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, abrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1-6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

**Magyar Benoid-gáz
Részvénytársaság.**

Arad, Pécskai ut 1314.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contract.

Discursul deputatului I. Maniu.

Dăm în cele următoare remarcabilul discurs al deputatului *Iuliu Maniu* ținut în ședința dela 27 Iulie a Dietei:

Onorată Cameră! Discuția asupra budgetului ne-a dat prilej să atingem acele simptome politice, cari s'au desfășurat înaintea noastră în cursul acestei dezbateri. În fața acestui proiect de lege urmează de sine îndatorirea, ca pe baza acestor simptome și pe baza declarațiilor făcute de d-nii ministrii să statorim baza neîncrederii noastre față de acest guvern.

E foarte natural, că n'avem încredere în acest guvern, pentru că sunt foarte divergente punctele de mâncare și vederile politice, pe cari le nutrește guvernul, și pe cari le nutrim noi în ce privește conducerea vieții publice de stat. Noi stăm pe baza principiului de liberă dezvoltare a popoarelor; actualul guvern are de țință alimentarea hegemoniei de rassă. În vremea ce noi vrem să ducem la izbândă principiile democratice, guvernul acesta are de țință perpetuarea dominației de clasă. Între astfel de împrejurări distanța dintre noi s'ar părea că nu se poate delătură dacă nu ne-ar stă la îndemână abaterea de pe terenul egoistic — un mijloc, pe care vi-l recomandăm foarte călduros, — și pe care noi după mărturia istoriei nici odată nu am întrelăsat a o întrebuiți.

Dar' nu numai principiile politice ne deosebesc, ci și modalitatea, cu care rezolvăm chestiunile controversate. Fapt e, că nu avem încredere în guvern, și când ne exprimăm neîncrederea aceasta, o motivăm cu fapte, o motivăm cu o critică nu tocmai aspră a faptelor guvernului. De altă parte, când guvernul apreciază altitudinea noastră politică, când luptă în contra principiilor noastre, nu prea alege mijloacele și adeseori încearcă să ne facă imposibili prin apucături meșteșugite, atribuindu-ne în mod falz enunțuri, pe cari noi nu le-am făcut. Binevoii a scuză expresiunea aceasta, poate prea aspră, dar' a trebuit să o spun tocmai pentru că vorbirea de curând ținută a dlui ministru-președinte e o dovadă foarte caracteristică în privința aceasta.

Dacă mi-aduc bine aminte la încheierea discuției adresei st. d-n ministru-președinte a susținut două teze. O teză e, că noi operăm cu gânduri rezervate, ori nu spunem tot, ce se cuprinde în ținuta noastră politică și mai ales, că nu cunoaștem programul, în serviciul căruia ne-am angajat, nici mijloacele, cu ajutorul cărora le-am putea realiza. A doua teză a dlui ministru-președinte este, că noi suntem în slujba nizuințelor comuniste, și că am dat mișcării socialiste un impuls atât de puternic, încât acesta a ajuns la o forță îngrijitoare. Imi voi lua deci îndrăzneala să cetesc declarațiile, din cari dl ministru-președinte și-a câștigat această impresie, și sunt convins, că cetirea acestor declarații va dovedi eclatant, că dl ministru-președinte în cazul de față, pentru ajungerea unui succes parlamentar, a recurs la astfel de mijloace, cari nu sunt vrednice nici de fotoliul, pe care îl ocupă, nici de talentul oratoric, de care dispune.

Declarația mea, la carea s'a provocat dl ministru e următoarea: »În proiectul nostru de adresă ne-am legat de condițiunile existente. Tocmai din acest motiv în proiectul, pe care avem onorul a-l prezenta nu am pretins toate, pe cari ne era datorința politică să le pretindem. Astfel, deși ne era datorința politică nu ne-am pretins restituirea autonomiei Ardealului, nici punctul 1. din programul nostru din 1905 ca să fim recunoscuți de individualitate politică. Și acestea nu le-am cerut doară, că am fi abstat dela ele, ci fiindcă ne-am ținut strâns de misiunea acestei sesiuni parlamentare, de problemele acestui parlament, cari vor avea să fie baza dezvoltării noastre în viitor. Dar în principiu pentru-ce le pretindem? pentru-că experiența ne-a convins, că dezvoltarea noastră culturală și economică nu e asigurată fără drepturi naționale garantate prin legi. La DV. depinde, întrucât să se introducă în practică această concepție politică, căci dacă DV. ne poate asigura — ceea ce eu nu cred — interesele noastre culturale și economice, fără drepturi naționale, dacă nu va fi lipsă să ne apărăm aceste drepturi și dezvoltarea lor prin așezăminte naționale, de bună amă pretenziunile noastre se vor reduce la trecințele reale. Dar câtă vreme trebuie să privim cu aluzie procedura celor ce deprind puterea de stat, până când

vedem, că condițiile dezvoltării noastre culturale și economice nu ni se oferă în aceeași măsură ca altei rase din țară, nu ne putem schimba convingerea, că progresul nostru poate fi asigurat singur numai prin drepturi fundamentale așa numite naționale.

On. Cam. Aceasta e declarația, pe baza cărei dl președinte a ridicat acuza. Din această însă e evident, că noi nu abțicem, ci susținem programul național și facem din parte-ne numai o concesiune, cea mai mare posibilă, pe care o putem face între împrejurările actuale. Binevoii a lua în considerare, că de ce fel de drepturi ne-am arătat aplecați a abțice pe lângă anumite condiții pentru timpul de tranziție, prin această altitudine a noastră: de drepturile noastre naționale garanționale... (Mișcare).

Baloghy E.: Românii n'au drept de existență națională independentă. (Așa-i! în stânga și în dreapta).

O voce: (în dreapta). Numai un drept de existență, cea națională maghiară este în țara aceasta.

Maniu: Fără îndoială mai este și altul, al nostru, dar abstragând dela aceasta, noi în Casa aceasta vorbim nu numai de lege lată, — (mișcare în dreapta).

Prezidentul: Rog liniște!

Maniu: ... ci, și de lege ferenda, prin urmare bine voii a aplegia și din acest punct enunțuri, pe cari eventual le facem.

Noi susținem On. Cameră, că existența națională nu e numai un mijloc și o modalitate ca omul să se desvoalte, ci este totodată și un scop de sine stătător, căci ea este expresiunea specifică a poporului respectiv; întruparea superiorității lui morale, probabil, singura modalitate pentru respectivul popor prin care își poate valida conform însușirilor sale specifice scopul existenței — născuțului spre dezvoltarea desăvârșită. Dacă prin urmare noi în antiteză cu trecutul nostru politic, — la care mă voi mai reîntoarce, — suntem aplecați în împrejurările date a renunța la articularea fără amănare în lege a condițiilor primordiale a existenței noastre naționale, pentru-ca să promovăm prin aceasta rezolvarea problemelor urgente designate de înaltul Mesagiu de Tron și — în condițiile date — să promovăm fericirea țării, cred, că am pașit pe terenul peste care nu putem trece din punctul de vedere a concesiunii or (Mișcare și hilaritate în dreapta și în stânga).

Baloghy E.: Nu cerem concesiuni dela DV.

Iuliu Maniu: Să mi-se ierte, dar eu astfel înțeleg chestia, că și DV. întocmai ca și noi trebuie să stăm în serviciul aceluiași scop final politic. Avem de țință progresul acestei țări, și dacă avem de gând să fim înțeleși reciproc, aceasta n'o putem ajunge, decât dacă ne sprijinim reciproc cu concesiuni. (Vii contraziceri în dreapta și în stânga).

Baloghy E.: Nu există concesiuni rediproce.

Un glas (în stânga). Nu cerem concesiuni dela D-Voastră.

Iuliu Maniu: Dar o cere aceasta interesul țării, care e mai mare, decât poate și-ar închide dl coleg.

Din aceste reiese evident, că contrar opiniilor făcute de dl ministru-president, noi suntem în clar cu programul nostru și cu aceea, ce mijloace să poate acela realiza. Și nu mai puțin și cu aceea, că întru cât corespunde acela lipselor vieții practice. Abstragând dela toate celelalte proiectul nostru de adresă îndigitează peste orice îndoială și amănunțit scopurile noastre politice și mijloacele, cu cari voim să le atingem, și prin urmare nu putem fi învinuiți, că am fi nedeciși.

O altă constatare a dlui ministru-president, făcută pe baza unor cuvinte a prietinelui meu Jehlicska este, că noi am stă în serviciul unor principii comuniste. Fie-mi permis a recita acele cuvinte, din cari și-a câștigat această impresiune dl ministru-president. Dl Jehlicska, adevărat zis: »Este lucru natural, că în lucrurile metafizice nu sunt de acord cu socialiștii, mai mult, nu văd de executabilă comunitatea de avere, pe cum nici ștergerea averii private, dar văd de lipsă, ca diferența formidabilă de avere, ce există acum în societate să se micșoreze, ca cel puțin în parte să se realizeze acel frumos principiu a lui Rousseau »nimeni să nu fie așa de bogat, să poată cumpăra pe alții și nimeni să nu fie așa de sărac, ca să fie siliit să se vândă«.

Din această existență, cred că nimeni nu poate să deducă principii comuniste, pe cum

nici aceea nu poate afirmă, că noi am voi să introducem în viața de stat domnirea principiilor comuniste, sau că noi am stă în serviciul acestora, din contră, chiar aceasta adevărește, că noi stăm departe de aceste principii, și că vederile noastre politice perforescă tendințele comuniste.

O altă acuză, ce ni-se aduce e, că prin pășirea noastră am dat un mare impuls mișcărilor socialiste, cari prin aceasta au luat un avânt de tot mare. Dacă pășirea noastră într-adevăr a avut acest rezultat, noi ne bucurăm din toată inima. Și ne bucurăm, pentru-că este datorința noastră, să sprijinim toate tendințele politice, a căror principii fundamentale — din punct de vedere a libertății și altele — de a fi acceptabile și datorința noastră este să le dăm prilej, ca acestea să se dezvoalte, să se întarească, decât se poate adevăra în focul vieții practice, că într-adevăr capabile sunt ele de a fericii omenirea. Eu On. Cameră am văzut chiar în Franța un ministru socialist, care conducea afacerile comuniste și am văzut ministru socialist stă în fruntea afacerilor militare. Aceasta dovedește, că programul social-democrat are de fapt câteva părți, cari nu se pot pune în practică și de cari trebuie să abțică. Ținta noastră este așadar să dăm prilej acestui partid spre a se convinge, că principiile acestea nu-s acomodate pentru binele de obște.

După părerea noastră fiecare principiu politic reprezintă o anumită putere, reprezintă o putere deosebită, când principiile politice sunt susținute de marea masă a popoarelor, când cel puțin în parte interese mari culturale și sociale sunt pendente dela validarea acestor principii. Nu trebuie să nizuim într-acolo, ca să ne câștigăm puterile politice prin suprimarea acestor principii politice, ci trebuie să deschidem ventile de siguranță pentru elementele bune ale acelor principii, în acele să poată funcționa, dând prilej în acea vreme să și câștige convingerea, că ce e bun, ce e realizabil și ce nu se poate aplica în viața de toate zilele.

Iuliu Maniu: On. C.! Invecțiile acestea — cer scuze pentru expresiune, — se îndreaptă în contra noastră totdeauna cu gândul rezervat, că noi nu suntem fii așa de credincioși și de buni ai acestei patrii, după cum s'ar putea pretinde dela noi din punct de vedere etic și omenesc. Da-mi voie să declar, că impresia aceasta a DVoastre nu are nici bază reală. (Mișcare. S'auzim! S'auzim!) Nici odată nu veți putea arăta vreun exemplu din istorie, cu care să dovedești, că noi ne-am fi aliat o singură dată cu dușmanii țării. (Strigăte: D'apoi în 1848? Sgomot).

Prezidentul: Mă rog de liniște stimați domni deputați.

Nu e vremea ca să o analizăm aceasta (hilaritate) mișcarea din 1848 și din partea noastră n'a fost altceva, decât efluxul acelor principii, cari v'au împins și pe DVoastră în lupta din 1848. (Sgomot. Mișcare). Noi am pornit din principiu — și aceasta e baza patriotismului nostru — că trecutul nostru e legat de această țară întocmai ca și viitorul nostru. (Contraziceri).

Prezidentul: Binevoii a nu conturba pe orator prin intreruperi. (S'auzim!)

Susținerea generală a monarhiei Austro-Ungare este o necesitate politică și interesele noastre naționale noi românii cât și pentru maghiari. (Mișcare.) Conștiința acestei necesități, și sinceritatea sentimentelor este punctul de mâncare al activității noastre politice.

Dacă noi totuș ne deosebim de DVoastră în activitatea noastră politică, motivul nu e că noi am fi mai puțin patrioți decât DVoastră, ci că nu împărtășim vederile DVoastre despre modul cum este de a se asigura viitorul țării și al monarhiei față de pericolele externe, între toate împrejurările. Convingerea noastră e, că Ungaria, peste tot Austro-Ungaria...

Madarász J.: Nu Austro-Ungaria, ci numai Ungaria!

I. Maniu: Să am ertare, dar fac uz de lucruri cari se află în dreptul nostru politic. (Mișcare). Întru a încunjura orice neînțelegere față de obiecțiunea dlui coleg deputat Madarász, trebuie să notez, că aici suntem în Ungaria, și că țara aceasta din punct de vedere al dreptului public o recunoaștem ca Ungaria, dar să mi-se ierte, poate nu greșesc când spun că suntem în oarecare comunitate cu Austria. (Mișcare și neliniște). Dar nu vreau să mă dimit în discuții de drept public, primesc expresiunea pe care o vrefi DVoastră. Monarhia aceasta și Ungaria în cadrul acesta are o menire mare. Vreau să arăt cum se

poate ajunge, și cum să poate asigura menirea aceasta.

Convingerea mea, și convingerea noastră e că baza oricărei existențe nu poate fi decât dreptatea și libertatea. Ungaria și Austro-Ungaria nu-și poate ajunge ținta sublimă decât împlinindu-și misiunea istorică, pe care o împlinesc de 1000 de ani și care constă în asigurarea libertății pe sama tuturor popoarelor din acest stat, căci e drept iscălesc și eu părerea că dacă Austro-Ungaria ar fi alcătuită dintr-o rasă unitară, dacă aceste două state ar putea forma un stat național, poate i-ar fi mai ușor să-și îndrepte viața de stat și ar putea să rezolve mai cu ușurință problemele cari i-se impun. Dar după ce stau în fața faptului că nici Austria, nici Ungaria nu poate fi stat național... (Mare sgomot și contraziceri).

E. Baloghy: Ungaria a fost și va fi un stat național.

Iuliu Maniu: Să fim în clar cu concepția statului național.

E. Baloghy: Noi suntem în clar, DVoastră vreți să încurcați lucrurile.

Iuliu Maniu: Stat național este statul cu o limbă unitară. E sigur că statul acesta niciodată nu va fi cu o singură limbă.

E. Baloghy: Invățați dară ungurește!

Iuliu Maniu: Lipsind condiția aceasta e natural că trebuie să căutăm mijloacele cele mai acomodabile, cari între împrejurările date să asigure existența țării și a monarhiei. Intre împrejurările acestea nu este altă soluție decât ca statul ca atare în cadrele dreptului public să asigure libera dezvoltare a fiește căruia popor. Când însă alcătuirea statului sau decreștențele vieții de stat împedecă libera dezvoltare a popoarelor și a indivizilor, monarhia nu mai are o bază solidă, căci nu poate crea unitate de sentimente și de interese, care singură e acomodată spre a desvolla putere în apărare, în fața răului primejdiilor externe, așadar este interesul nu numai a Ungariei ci a monarhiei Austro-Ungare și a dinastiei, ca dreptatea și libertatea deplină să se reverse asupra tuturor popoarelor din țară.

Dar în afară de aceasta ni-se mai aruncă și acuza că stăm în serviciul anumitor nizuințe irredentiste că noi în vreme ce vorbim aici căutăm cu ochii înafară. (Așa e!)

Dați-mi voe să declar în modul cel mai hotărât, că afirmarea aceasta și expresiunea aceasta folosită față de noi nu are nici o bază reală, căci trecutul nostru e legat de țara aceasta întocmai ca și sentimentele noastre, aspirațiunile noastre din viitor, vrem să le realizăm aici în Ungaria, ci pentru că avem bază sigură în țara aceasta, pentru dezvoltarea noastră culturală și economică. (Sgomot).

Onor. Cameră! Astăzi singuraticele țări nu se deosebesc prin confiniile fizice, ci statele sunt determinate prin comunitatea sentimentelor și a intereselor.

Sentimentele și interesele ne leagă de această țară și nisuiim cu toată ființa noastră spre susținerea țării în întregimea ei. (Sgomot.) Trebuie să lămurim însă un lucru, și anume chestiunea culturală. DVoastră dăre îngrijorare, utilizat de multe ori și ne-ați luat în nume de țară Românilor, că noi Românii vrem să ne dezvoltăm cel puțin în mare parte în lumea noastră intelectuală și de sentimente la sinul culturii românești. De bună samă în privința culturală o facem aceasta și pe viitor, căci nu se poate nega nizuința comună culturală a popoarelor cu aceeași limbă. Dacă DVoastră v'ați desvolla tot așa de frumos cu ajutorul culturii Engleze, Nemțești și Franceze, dacă n'ați timbrat drept tradare de patrie, cunoașterea acestei culturi și dezvoltarea pe baza lor, nu luați în nume de rău dela mine dacă în calitatea mea de român susțin comunitatea cu limba și cultura românească. (Sgomot. Strigăte: Bazați-vă pe cultura maghiară, aici nu exista cultură românească!) Dați-mi voe, legea ne recunoaște de români, și eu vorbesc pe baza legii. Ceeace ne leagă pe noi de totalitatea românilor, nu e altceva decât nizuința culturală carea și pe

DVoastră vă leagă de cultura altor țări din lume, pe care a-ți fost capabili să o străplăntați, ceea ce e foarte corect (Sgomot).

După-cum am zis țările se limitează astăzi prin comunitatea sentimentelor și a intereselor, și dacă ne timbrați de irredentști binevoii a fi cu atențiune, că unde e sălaşul irredentismului?

Acolo unde dominează absolutismul, unde se sufoacă orice nisuiință naturală, adevă într-o țară unde să suprimă dezvoltarea firească a puterilor. Vă pot asigura, că dacă și în Austria ar fi susținut dela început libertatea, care e singură acomodată pentru dezvoltarea uniformă a popoarelor, de bună samă că nici în Austria nu ar fi fost irredentism, după-cum nu-mi veți arăta în nici un stat din Europa irredentism, în vre-o țară, unde domnește libertatea și libera dezvoltare a fiecăruia neam. Dacă — eu vorbesc sincer — și DV. vreți să susțineți în noi comunitatea aceasta de sentimente și de interese cu care am fost în trecut, suntem acum și vrem să fim și în viitor, faceți să fie țara aceasta o țară înfloritoare a libertății, terenul de dezvoltare liberă a puterilor, și vă asigur pe D-Voastră, că nici unui Român, Slovac sau Sârb nu îi va veni în minte ca să privească în dreapta ori în stânga. (Mișcare și sgomot).

Presidentul: Rog liniște.

Stim. domnul Ministru-president a folosit expresiunea, că guvernul și majoritatea stă pe bază istorică, și că nu recunoaște drepturile noastre naturale. Eu nu excepționez părerea aceasta a domnului Ministru-președinte, ci îmi iau îndrăzneala a observa numai că Stim. dl. Ministru-președinte, a expus astfel lucrul, că noi avem exclusiv drepturi naturale, dar nu avem în țara aceasta nici o bază istorică întru nisuiințele noastre drepte. Să mi-se ierte, dar pretensiunile noastre au bază istorică, atât în dezvoltarea țării, cât și în instituțiunile ei positive. Abstrăgând dela aceasta aspirațiunile noastre au dezvoltarea istorică, care culminează într-oceea, că noi să fim recunoscuți de popor, îndreptățiți la liberă dezvoltare națională și provăzut cu atributele vieții naționale.

Baloghy E.: Nu vă puteți desvolla liber? Cum se poate spune așa ceva. (Sgomot).

Maniu: Dați-mi voie să vă spun că nisuiința după drepturi naționale este poate mai veche în trecutul nostru politic decât în al D-Voastră. (Vii contraziceri și ilaritate). Nisuiința trecutului D-V. politic a avut de scop uniificarea vieții de stat, susținerea și conducerea statului, crearea complexului vieții de stat, dar pretensiunea, care să se bazeze pe motive de rasă națională, datează la D-Voastră — după cât știu eu — din 1791. (Vii contraziceri.)

Baloghy E.: Datează dela cucerirea țării.

Maniu: M'aș bucură mult, dacă m'ați convinge de contrariul și v'aș mulțumi dacă mi-ați schimba cunoștințele, pe cari le-am scos din dreptul public al D-Voastră.

Inocențiu M. Clain, un distins episcop al nostru, a cerut deja în mod foarte hotărât la mijlocul veacului al 18-lea, ca națiunea română să fie recunoscută, ca națiune (Strigăte: a cerut numai!) Acelaș lucru îl cere și »Suplex libellus valachorum«...

Presidentul: Rog liniște.

Maniu: ... în care Românii să adresează dietei din Ardeal și Domnitorului cu rugarea expresă, ca să fie recunoscuți ca națiune. Acelaș lucru l-a cerut și adunarea națională din 1848 (Sgomot). Cu aceste am voit să argumentez, că nizuința aceasta a noastră e foarte veche, și că aspirațiunile noastre au trecut istoric.

Dar presupunând că nu ar avea și atunci, cel puțin pe baza concepției din veacul acesta, trebuie să protestez hotărât în contra faptului, că se disconsideră drepturile naturale, chiar din fotoliul ministerial. Căci deși drepturile naturale nu pot forma exclusiv baza întru conducerea vieții de stat, dar după cum artistul trebuie să revină neconținut la izvorul îmbelșugat al legilor eterne ale firei, pentru ca să poată produce ceva desăvârșit, tot astfel în politică și în conducerea vieții de stat trebuie să recurgem la drepturi naturale,

pentru ca conducerea vieții de stat să corăspundă de nițității omului și trebuințelor de liberă dezvoltare omenească. Dacă epocile anterioare ar fi desconsiderat dreptul natural, după cum a făcut-o aceasta Stim. dl. Președinte, probabil că astăzi nu ar exista fotoliul, în care șede acum dl. Ministru președinte, probabil că țara ar fi stăpănită și azi de cutare și al sfintei alianțe. (Sgomot).

Presidentul: Rog liniște.

Maniu: Dar nu numai concepția aceasta a guvernului, ci și esențial de-a noastră ci cu regret trebuie să constat, că d-nii ministri, cu prilejul discuțiilor aparținătoare resortului lor, au făcut deasemeni unele enunțaiuni, cari într'adevăr nu pot stărni încredere în viitor. Va fi destul să mă provoc d. e. la enunțaiunea contelui Apponyi Albert, dl. Ministru de culte, cu prilejul discuției ivite în acest resort. Aici fiind vorba de aprecierea aspirațiunilor noastre juste, când am cerut ca legea de naționalități sancționată, să se esecute, a făcut observarea și a dat expresiune convingerii sale politice în legătură cu legea aceasta, că e adevărat, că legea de naționalități nu se execută, dar motivul e, că posibilitatea exprimată prin lege are două limite: limita materială și morală.

Din capul locului, cred că nu mă înșel, când revoc în memoria On. Camere, că tocmai contele Apponyi Albert a fost acela, care a argumentat în modul cel mai eclatant, că legile, cari statoresc drepturi, trebuie aplicate în sens estensiv și nu restrictiv. Ori de ce lege ar fi deci vorba, îndată ce aceasta statoreste drepturi pentru complexul popoarelor, nu e permis să i-se pună stăvilile și dacă totuși i-se pun, se comite încălcarea legii. (Sgomot).

Dar abstrăgând dela aceasta, e cu neputință de admis, ca guvernul să determine limita morală în executarea legilor, căci doar limita morală e pendentă de concepția subiectivă, iar a face pendentă esecutarea unei legi dela concepția subiectivă a unui individ nu înșamnă altceva, decât a sancționa neexecutarea legilor. De altcum interpretarea dlui ministru e cu totul de prisos, deoarece însăși legea determină limita, când în §-ul 1. tratează despre posibilitatea guvernării și a praxeii administrative, așadar legea însăși fixează expressis verbis ca limita a posibilității praxa administrativă și guvernarea.

Când așadar dl. ministru merge pe o astfel de cărare, fie-mi permis să declar, că drumul acesta e drumul violării legii.

O altă enunțaiune a stim. dl. ministru e, că în țara aceasta nici legile și nici DV. n'aveți să recunoașteți popoare s'au rasse ca subiect de drept public.

Că într'adevăr legea ne cunoaște de subiecte de drept public, reiese chiar din §-ul 1. al aceleia în care se spune toate naționalitățile care locuiesc în țară; «evident dar, că însăși legea recunoaște naționalitățile. Dar abstrăgând dela aceasta însăși legea de naționalități asigură mai multe drepturi naționalităților...»

Baloghy E.: Singuraticilor!...

Maniu: Însă și legea spune, că putem înființa școale, reuniuni, și că chiar limba autorităților legislative e de a se statori în proporție cu numărul popoarelor conlocuitoare. Astfel stând lucrul, nimeni nu poate spune, că legile noastre nu recunosc naționalitățile, ca subiect de drept. Mai mult, când cu înființarea bisericii naționale a Românilor și Sârbilor, DV. este inarticulată în lege: cum puteți spune că naționalitățile nupot fi considerate de subiecte de drept public? Ele există ca atari de bună samă... vorba e numai, că până unde se extinde sfera de activitate a acestor subiecte de drept? Și aici residă deosebirea dintre noi. DV. vreți să ne-o croiți cât se poate mai strimt, iar noi vrem s'o estindem cât se poate mai tare. Din punct de vedere al dezvoltării țării și a intereselor ei oare ce e mai corect: suprimarea drepturilor sau extinderea lor? Cred că ori-ce om cugetător va fi de părerea, că punctul corect este estinderea drepturilor și nu suprimarea lor. (Aprobări în centru).

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corăspunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui K A L M Á R Z S. ȘI S O Ţ U L HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Dar st. d. ministru de culte a mai spus ceva.

A spus că guvernul actual nu să poate purta cu încredere față de noi, când noi cu purtarea noastră nu i-am dat prilej spre așa ceva. Dacă e vorbă, că cine să dea prilej de încredere cu purtarea lui, acel care are în mână puterea sau cei slabi, cred că răspuns ar fi: numai cei puternici; căci noi cei slabi numai așa i-am da celui puternic prilej să se încreadă în noi, dacă am suferi să ne asuprească și să ne îmbuce. Tocmai, pentru aceea, cel puternic, căruia îi stau la dispoziție toate mijloacele ofenzive și defenzive, trebuie să facă pașii, cari să ne convingă, că putem avea încredere în el. (Așa e! în mijloc).

Dar, On. Cameră, enunțarea d. ministru de justiție este o suficiență dovadă, că actualul guvern nu numai din punctul de vedere al naționalităților, dar nici din punctul de vedere al considerațiilor generale nu umblă pe calea, care am așteptat-o dela el, ba nici măcar pe calea aceea, pe care DV, ați așteptat-o. Eu sunt un membru cu mult mai modest al casei deputaților, decât să mă simțesc chemat, ca să judec din considerațiuni de doctrine juridice, punctul de mănecare al ministrului de justiție în chestiunea libertății presei.

Au făcut-o aceasta și o vor face în viitor alți membri mai chemați ai camerei. Cu toate acestea îmi țin de datorință să constat, că calea, pe care umblă dl ministru în rezolvirea chestiunii, este calea reacțiunii. Noi, și cred, că toți cari se cugetă, trebuie să fim de părerea că libertății de presă trebuie să i-se dea cel mai larg teren. Nici preventiv și nici ulterior, nu-i permis a reglementa presa, dar mai vartos nu este iertat să se împedecă preventiv apariția produselor de presă.

On. dl ministru de justiție, în vorbirea sa, își motivează procedura manifestată față de presă cu aceea că e drept, că libertatea presei este un lucru mare și sfânt și, după părerea sa inviolabil, dar, asigurarea libertății de presă trebuie să stea în serviciul unui scop de-o mai înaltă cuprindere, și că față de libertatea presei trebuie să se așere morala publică și interesele statului național. Această poate fi adevărată dar DV, nu veți tăgădui, că aceasta vedere e subiectivă și nu veți tăgădui că concepțiunea ființei statului național, pe cum și a moralei publice, poate să fie felurită. Căci oare sunteți siguri DV., că acela, care azi corespunde moralei publice, a corespuns și înainte de aceasta cu 100 de ani, și că acela, care corespunde azi, va corespunde oare și după 100 ani? Nici decât, deoarece concepțiunea moralei publice precum și a ființei statului național încă este supusă evoluțiunii, schimbării. Iar ca noi, să concredem prin lege unui om, ori cine ar fi acela, apăsarea, că cineva întru cât corespunde moralei publice și concepțiunii statului național, acesta, socot, că peste tot n'are înțeles, și a face aceasta ar însemna a supune judecării unuia desvoltarea firească a acestor lucrări.

Astfel în chestiunea libertății de presă, punctul meu de vedere este, că presei să i-se dea cea mai mare libertate posibilă, ca în acest mod să deprindem publicul, ca el însuși să-și știe deosebii în presă, ce-i bun, și ce-i rău. Căci în multe state nici preventiv, nici ulterior, nu există regulamente contra presei, și sunt țări, unde în presă se poate comite lesa majestate, proclanarea republicei, cu un cuvânt atăcarea tuturor atribuțiilor statului, fără a fi produs vreodată terorism, și fără a pune pedeci în calea vieții de stat. Căci dacă manifestarea părerilor presei este deplin liberă, atunci însuși publicul învață a face deosebire, căror articoli de presă să le creadă, căror enunțări să le dea importanță, cari să și-le însușească și cari să le respingă ca pe unele ce sunt rele? Nu există On. Cameră plantă, care să nu conțină și venin, și în lumea plantelor sunt nenumărate, cari sunt mortal otrăvicioase. Acum dacă cu privire la utilizarea singuraticelor plante s'ar fi luat dispozițiuni polițiale, atunci poporul nici când n'ar fi putut dela sine învăța, care plante sunt bune, și care sunt otrăvitoare, dar dacă aceasta să concrede judecării libere a poporului și buneii sale chibzuințe, atunci poporul învață, pe care să o arunce la o parte și din care cât să folosească; și astfel fac și alte ființe viețuitoare. Intocmai și în presă se află multă otrăvă și materie rea, dar de aci nu urmează, că presa trebuie să o încătușăm, că mănuiitorului puterii de stat să-i dăm prilej s'o dirigă după bunul său

plac; ci rezultă, ca să se dea ocaziune cu deplină libertate, ca prin instituțiunea libertății de presă, însăși presa să instrueze publicul, care produse de presă să le privească vrednice de atențiune, și pe cari să le lapede. Și vă asigur, că convingerea poporului cu mult mai bine va alege, ce este pentru sine bun, decât procurorul, care în prima linie are în vedere politica și multe alte interese.

Abstragând dela acestea, față de actualul conducător al portofoliului de justiție, pentru aceea n'am încredere, căci nu s'a prezentat înaintea Camerei cu o atare idee, carea de fapt să fie potrivită pentru ameliorarea și promovarea justiției. Căci dl ministru de justiție în total zice numai, că nizuiește spre ameliorarea justiției. Dar, On. Cameră, eu nu cred, că este în lume ministru de justiție, care n'ar enunța că scopul său este ameliorarea justiției; lucrul principal este însă, că această ameliorare cu ce fel de mijloace dorește s'o ducă la îndeplinire. Convingerea noastră este, că aceasta altcum a se ajunge, decât prin introducerea judecătoriei ambulante, — este cu neputință, pentru că la noi nizuința poporului de a fi sancționată justiția cu anumite represalii, nu se poate corege altfel, decât introducând în judecătorii, instituțiunea judecătoriei ambulante, carea singură poate realiza nemijlocirea și omiterea cheltuelilor de proces. (Zgomot neîntrerupt în stânga și dreapta).

Prezideatul: (sună): Rog liniște!

Iuliu Maniu: Ar dură prea mult, dacă fiecare portofoliu l'aș lua unul câte unul la dezbatere. Dar să-mi fie permis a constata în generalități, că conducătorii actuali ai ministerelor de interne și agricultură, mai ales cu aceea chestiune nu s'au ocupat, care chestiune în zilele noastre este de cea mai mare importanță, iar asta nu este alta decât chestiunea emigrării poporului și totdeauna modalitatea de-a împiedecă primejdiile mari și pierderile economice, ce izvoresc din emigrarea poporului. Eu regret din inimă, — și chiar aceasta este una dintre cauzele, cari nu mă lasă să fiu cu încredere față de acest guvern, — că membrii acestui guvern se ocupă cu alte chestiuni, și nu servizuesc a se împedecă greșeli și scaderi, cari cu ușurință pot duce această țară la marginea prăpastiei. Atare este emigrarea. Această chestiune numai pe cale instituțională se poate rezolvi cercetând cauzele emigrării. (Zgomot).

Poate că pe D-Voastră vă plictisește, dar' aceasta este o chestiune cu mult mai importantă, decât să se poată comite marea greșală, ca în cursul unei dezbateri de-o săptămână o singură interpelare, să nu se facă în interesul acelora, cari părăsindu-și pământul patriei și moșiile strămoșesti, sunt siliți să iee lumea în cap, din cauză că instituțiunile acestei țări nu sunt potrivite să le asigure traiul de toate zilele.

Cauza emigrării este, că traiul se scumpește, iar izvoarele de venit scad. În urmarea acesteia, care poate fi chemarea noastră? Acea de-a mări izvoarele de câștig. Iar aceasta nu se poate ajunge altcum, decât escluziv dacă vom îmbunătăți câștigul de vară al poporului, și vom da prilej să câștige și iarna. Dacă vom conzidera, că agricultorul lucră patru luni, și din câștigul acestor patru luni trebuie să se susțină douăsprezece luni, atunci să nu vă mirați că acel agricultor emigrează; și mai vartos să nu vă mirați, dacă și în acest câștig de patru luni este expus unui jaf adevărat.

Deci On. Cameră, deoparte trebuie să le facem cu puțință un câștig de iarnă, iar de alta trebuie să nimicim mijloacele, cari le împedecă sau le micșorează câștigul de vară. Trebuie să reglementăm contractele secerișului. Căci dacă încheăm contracte private, atunci, ca acelea să fie executabile, mai întâi trebuie să se aducă sentință și încă nici sentința nu-l poate obligă pe om, ca personal să îndeplinească ceva serviciu, ci numai ca să presteze ecivalentul real al aceluia. Contractele de seceriș, însă, sunt provăzute cu atare sancțiune, încât muncitorul fără orice fel de sentință judecătorească este obligat la îndeplinirea personală a muncii cu azistentă gendarmerească. (Zgomot) Sanarea acesteia nu poate fi alta, decât, că aceste contracte înainte de a se prevede cu clauzula executivă, să fie revizuite prin mediul chemat spre aceasta, căci a prevedea cu sancțiune atari contracte, din cari muncitorul are la zi numai 30 cr. câștig curat, e tiranie (Strigăte în stânga: Nu cunoști împrejurările!) Le cunosc foarte bine, câștigă 30 cr.!

Aceasta este neapărat de lipsă, dacă vre-ajungem... (Zgomot).

Prezidentul: Rog liniște.

Iuliu Maniu: ... Ca în această țară nime nu se tânguiescă de o tractare nedreaptă.

Dar în afară de acestea colonizarea corectă este mijlocirea, care poate împedecă emigrarea, mai de parte scutirea de dare al minimumului de avere.

Nu pot atrage în destul atențiunea On. Camere și a On. guvern, nici asupra împrejurării, că fără introducerea apărării căminului nu se poate împedecă în țara aceasta emigrarea. Căci emigrarea deoparte o provoacă puținătatea câștigului, iar de alta înglodarea în datorii. Chiar pentru aceasta apărarea căminului este chemată să împedecă înglodările în datorii, și să asigure inexpugnabil pentru toți moșia strămoșească ca cel mai sigur izvor de trai.

Nu doresc a mă ocupa mai pe larg cu singuraticile portofolii, fiind însă a face la enunțările dlui premier, ca ministru de finanțe, câteva reflexiuni scurte. Ca un rezultat luptelor politice din urmă a fost saluat scutirea de dare a minimumului de existență, și darea progresivă. Deci cu încordată așteptare am întâmpinat enunțarea, pe care premierului țării, ca ministru de finanțe, privitor la extinderea și modul realizării acestor reforme du mult dorite. Enunțările de deunăzi ale dlui premier, însă m'au atins deprimător. Căci prospectul, care ni-l a oferit în aceste circumstanțe a corespuns așteptării, cu care nu numai noi ci întreagă opiniunea obștească a privit în fața lui.

Părerea dlui ministru de finanțe în această chestiune este, că progresivitatea nu să poate introduce la dările reale, ci numai la cele de existență. Nu aflu cu totul limpede această enunțare, căci mai întâi de toate conceptul dării reale și a dărilor personale nu este în destul de marcat în definiția sa. Dar să luăm espresiunea de dare reală, așa pe cum este obiceiul a să înțelege, că adevărat, sub dare reală înțelegem darea, care privește un oare care izvor de câștig sau un oare care obiect de avere. Astfel, dacă vom lua lucrul așa, darea progresivă nu va putea fi introdusă la darea de pământ, la darea de casă, la darea chirii de casă, la dările întreprinderilor de industrie la darea capitalelor, intereselor și camelor, la darea de câștig, care de asemenea să referește la industrie. Întreb dară, unde va tunci darea progresivă? La darea de venit care vrea să înlocuiască On. d. ministru de finanțe aruncul general după darea de venit. Astfel că dacă dl ministru de finanțe va introduce darea progresivă, așa precum a pus-o în prospect, vom ajunge acolo, ca aceea va fi aplicată numai la o mică parte a dării de câștig de a III-a clasă, și la darea de câștig de a II-a clasă, și în afară de aceasta la darea de venit. Cu alte cuvinte, pe calea aceasta vom ajunge, On. Cameră, acolo, că în locul aruncului general, după darea de venit vor introduce darea de venit și la darea de venit va fi principiul progresivității, va rămâne însă darea, carea apasă existențele mici și le împedecă fericirea.

Dacă la darea de pământ guvernul nu vrea să introducă progresivitatea, fie-mi permis a îndegăta căci atunci în privința asta, guvernul actual e mai retrograd de cât marea parte a agrariilor, — dacă îmi aduc bine aminte, — în anul trecut a zis că și la darea de pământ primește darea progresivă, dar numai până la un anumit maxim de dare, așa că acest agrar propriaminte a devenit adictul dării degresive. La tot cazul așa dară stă cu mult mai aproape de pretenziunea noastră, decât actualul guvern, care pe terenul acesta este hotărât reacționar.

Pe lângă un asemenea sistem, On. Cameră, darea progresivă nici un bine nu aduce. Pe lângă un asemenea sistem, minimumul de avere nu-i altceva, decât un sistem de dare, ce pe existențele mai mici îi scutește de cel mult doi-trei floreni, lucru, care așa cred, este un prea mic preț al luptei pe care DV. a-ți desfășurat-o în chestiunea aceasta.

Nu vreau să vorbesc pe larg; despre multe chestiuni am făcut mențiune, a căror desbatere este cu mult mai importantă, decât a perora despre alte lucruri glăsuitoare. Nu vreau să întru cu deamăruntul în meritul chestiunilor, căci și așa nu peste mult vom avea prilej de a ne întâlni aici în cameră cu aceste chestiuni în mod meinic, și în afară de orice neînțelegeri. De această mă mărginesc în total numai la adevărarea faptului, că noi atunci când ne arătăm

încrederea în de acest guvern, lucrăm după cea mai bună convingere a noastră, și anume pentru că noi nu dorim nimic, ce n'ar fi just, nu pretindem nimic, ce purcează din resonul acestui stat, politicește nu ar fi cu rost, și noi toate câte le dorim și le vrem, Vi le spunem DV. sincer, pentru că DV. să vedeți limpede chipul, pe care vrem să Vi-l prezentăm și calea, pe care înaintând, sigur se poate promova fericirea acestei țări.

Eu în activitatea acestui guvern văd oare-care progres; văd că în unele lucrări și manifestațiuni de acelea, pe cari la guvernele de mai înainte nu le-am experiat. Dar lipsește concepția de o cuprindere mai largă. E o petecire numai, dar mi-e teamă, că după cusut să Vă rumpe.

Dar să-mi permiteți, DV. pe cum și noi, nu putem avea alt scop, decât a ne strădui spre fericirea popoarelor acestei țări. Deosebirea între noi este numai aceea, că drumul, pe care DV. l-ați ales, nu este pregătit cu mijloacele moderne ale ideilor umane, acela nu este un drum de țară, ci numai o îngustă cărare, care foarte ușor poate duce spre perzare, și chiar pentru aceea noi pe DV. pe această cale nu Vă vom urma.

On. Cameră, noi față de acest guvern nu avem încredere și în urmarea acesteia proiectul de lege nu-l votăm. (Aprobări pe băncile naționalităților).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 7 August 1906.

Despăgubirea rezerviștilor. Acei rezerviști căsătorii, cari au servit în ex-lex; sunt de a se conștie de vice-span și a înainta lista ministrului de finanțe spre a fi despăgubiți. Acei necăsătorii nu vor primi despăgubire în bani fără pentru serviciul acesta li-se vor ierta 2—3 manevre.

Cât a lucrat Duma? Activitatea ei a durat 72 de zile. Perioada aceasta se poate împărți în 4 părți.

Dela 27 Aprilie până la 13 Mai au durat pregătirile și s'a elaborat un răspuns la mesagiul tronului. Rezoluțiunile luate erau unanime și pacifice.

Dela 13 Mai până la 5 Iunie Duma a intrat în toată activității sale și a votat un vot de neîncredere guvernului. Tot în acest restimp s'a pus chestia agrară.

Perioada e 3-a ținu de 13 Mai până la 3 Iulie e poca turbulentă.

A patra perioadă a durat două ședințe.

Rockfeller predicator bisericesc. Faimosul miliardar în tinerețea sa fusese paraclicer într'o biserică protestantă din Ohio. Nărvul din bre n'are locuire nici la dânsul, căci mai în toate duminicile ține predici morale în templul protestant de pe al V. Avenue din New-York, Homețiile lui moralisatrice se stenografiază în decursul rostirii lor. E curios că Rockfeller propovăduște tinerilor disprețul de avuții.

Congres studentesc. Intre 17 și 28 August st. n. se va ține la Marsilia, cu ocaziunea deschiderii Expoziției Coloniale un mare congres internațional studentesc. Programul congresului e cât se poate de variat și bogat, cuprinzând pe lângă cele șase ședințe ce se vor ține în marea sală de serbări a Expoziției și foarte multe excursiuni.

Roosevelt secerător. Zilelele trecute Roosevelt, președintele republicii Statelor-Unite, s'a făcut secerător, secerându-și pe o căldură tropicală grâul său de pe colinele reședinței sale dela Sagamore.

Spre a îndemna la lucru pe secerători, el a luat o seceră și conduse lucrul; apoi, după ce grâul fu tăiat, se întoarsă acasă cocoțat pe o căruță încărcată cu snopi.

Școală de limbi occidentale în China. Guvernul chinez a înființat o școală de limbi occidentale și de științe politice.

Cursurile vor ține 3 ani, și absovenții cari se vor distinge vor fi trimiși în Europa ca atașați de ambasadă ori de legațiune.

Ei vor putea apoi să se ridice la rangul de ministri.

Morțea unui vestit lăutar român. Marția trecută s'a făcut la Iași înmormântarea lui

Ionică Barbu, ultimul reprezentant din celebră familie a cântăreților lăutari din Moldova. Figura populară în Moldova și Basarabia, dispunea de o frumoasă voce de bariton și în vreme a fost resfățatul boerimeii. În ultimii ani cântă mai mult în Basarabia.

Unde pot căpăta de lucru zilerii? În decursul anului următor să capătă de lucru la clădirea drumurilor de țară în următoarele comitate: Bács-Bodrog, Baranya, Bichiș, Bistrița-Năsăud, Cianad, Csongrád, Haidu, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy, Tolna și Torontal.

Mulțămită publică. Din incidentul trecerii la cele vecinice a mult iubitei și neuitatei mele soții, Cornelia — întâmplată la 28 Iunie v. 1906, — primind dela cunoscuți, prietini și rudeni scrisori de condolență și mângăere, îi rog, ca pe această cale să primească mulțămitele mele cele mai sincere pentru dragostea și viul interes manifestat.

Hodoni la 23 Iulie v. 1906. *Cornel Popoviciu* paroh.

Lege salutară. În Anglia se va vota în curând o lege, în urma căreia vor fi aspru pedepsiți, cei ce fumează în dauna sănătății lor, înainte de 16 ani.

Ar trebui scutită contra nicotinei tinerimea întreagă căci nicotina, ca mai toate alcaloidalele are de efect d'a ațâța sistemul nervos și apoi a'l deprima. Sistemul nervos și organele respiratoare sunt atinse.

Mulțumita. *Stimate Dle Rytkó!* Înainte cu trei luni mi-ai făcut o păreche de ghețe igienice cu cari sunt foarte mulțumit și convins că mi-a ușurat morbul, de care sufer. Recomand prin urmare din inimă tuturor celor ce au dureri de orice categorie se comande ghețe igienice numai la DTa. Eu în scurtă vreme voi face o nouă comandă. Budapesta, 23/VII 1906. Cu stimă: *Toma Paják*, m. p., croitor.

Sinucidere. La Japonezi între felurile de sinucidere se cultivă cu predilecție aruncarea în craterile Vulcanilor.

Ei cred că în modul acesta, spulberați în cenușe, se pot apropia mai curând și mai ușor de cer.

Sinucigașii de multe ori fac cale de sute de kilometri pe jos până la un vulcan unde se aruncă cu zâmbetul mulțumirii pe buze în clocotul înfricoșat al craterului.

Traiu. O statistică americană se ocupă cu datele traiului din diferitele țări și ajunge la constatarea că oamenii cari trăesc mai mult sunt în statele balcanice.

În Bulgaria sunt pe an cam 3883 bătrâni peste 100 de ani, în România 1080 în Serbia 578.

Apoi Franca vine cu 213, Spania 400 Anglia 146, Islanda 570.

Țările de nord au și mai puțin, Scoția 26, Norvegia 23, Suedia 18, Dania 2, Elveția nici unul.

Contra »Qidium«-ului în loc de prav de sulfur, să presărim viile noastre cu hepar sulfuric. Influința e repede, sigură. Un kgr. cu îndrumări costă 64 fil. și se poate căpăta dela *Mayerfi Zoltán*, fabricant de material de stropire, în Kecskemét.

Corecții pe hârtie calitate foarte fină 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpăta în Librăria lui *Inguș J. și fiul* Arad.

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Dorn Jozsef*.

— **Wolf J.**, pantofar de ghețe femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

CONCERTE, PETREGERI.

Corul bisericesc din Zlagna, cu concursul inteligenței rom. din jur, invită cu tot onorul la concertul ce-l va aranjă Duminecă la 30 Iulie st. v. 1906 în »Hotelul Comunal«. La acest concert — ne scrie corespondentul nostru — este așteptat și deputatul cercului, dr. Alexandru Vajda Voevod.

— Tinerimea română din Mediaș și împrejurime, invită cu toată stima la petrecerea de

Cine vrea să cumpere ghețe de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se câștiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

călțunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Bényi tér nr. 2.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta »Școala de cimbalnă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil, a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricat de cimbalnă și de muzice

Arad nr. 6 (casă proprie).

Expoziția din Pojun. — Unica mare medalie de aur statului dela expoziția din Cluj.

și călcatoare de struguri

ridicare cu patenta. Prese lice cu apăsătoare superioară, cu corfe tă. Prese de fer și de lemn cu oare de struguri cu cilindre cupo- cea mai nouă. Renovările se execută de specialiști.

Telefon-Nr.: { 73-83 și 75-85. 73-84 și 73-85.

Epistole: RÖCK ISTVÁN, Bpest, Postafiók.

RÖCK ISTVÁN

fabrică de mașini și turnătorie de fer

Budapest, I., Budafoki-ut.

Magazinul orașului: XI., Soroksári-utca 24
Telefon-Nr. 53-44.

Comunicație la colonia fabricii: Dela capul podului Francisc Josif dinspre Buda, cu bilet de tramvai electric până la stațiunea „Röckgyár“.

Trimite la stațiunea trenului Budapest-Kelenfold. francut la dispoziție.

Dar st. d. ministru de culte a mai spus ceva. A spus că guvernul actual nu să poate purta cu încredere față de noi, când noi cu purtarea noastră nu i-am dat prilej spre așa ceva. Dacă e vorbă, că cine să dea prilej de încredere cu purtarea lui, acel care are în mână puterea sau cei slabi, cred că răspuns ar fi: numai cei puternici; căci noi cei slabi numai așa i-am da celui puternic prilej să se încreadă în noi, dacă am suferi să ne asuprească și să ne îmbrace. Tocmai, pentru aceea, cel puternic, căruia îi stau la dispoziție toate mijloacele ofenzive și defenzive, trebuie să facă pașii, cari să ne convingă, că putem avea încredere în el. (Așa e! în mijloc).

Dar, On. Cameră, enunțatiunea dlui ministru de justiție este o suficientă dovadă, că actualul guvern nu numai din punctul de vedere al naționalităților, dar nici din punctul de vedere al considerațiilor generale nu umblă pe calea, care am așteptat-o dela el, ba nici măcar pe calea aceea, pe care DV, ați așteptat-o. Eu sunt un membru cu mult mai modest al casei deputaților, decât să mă simțesc chemat, ca să judec din considerațiuni de doctrine juridice, punctul de mănecare al ministrului de justiție în chestiunea libertății presei.

Au făcut-o aceasta și o vor face în viitor alți membri mai chemați ai camerei. Cu toate acestea îmi țin de datorință să constat, că calea, pe care umblă dl ministru în rezolvirea chestiunii, este calea reacțiunii. Noi, și cred, că toți cari se cugetă, trebuie să fim de părerea că libertății de presă trebuie să i-se dea cel mai larg teren. Nici preventiv și nici ulterior, nu-i permis a reglementa presa, dar mai vărtos nu este iertat să se împedecă preventiv apariția produselor de presă.

On. dl ministru de justiție, în vorbirea sa, își motivează procedura manifestată față de presă cu aceea că e drept, că libertatea presei este un lucru mare și sfânt și, după părerea sa inviolabil, dar, asigurarea libertății de presă trebuie să stea în serviciul unui scop de-o mai înaltă cuprindere, și că față de libertatea presei trebuie să se apere morala publică și interesele statului național. Această poate fi adevărată dar DV, nu veți tăgădui, că aceasta vedere e subiectivă și nu veți tăgădui că concepțiunea ființei statului național, pe cum și a moralei publice, poate să fie felurită. Căci oare sunteți siguri DV., că acela, care azi corespunde moralei publice, a corespuns și înainte de aceasta cu 100 de ani, și că acela, care corespunde azi, va corespunde oare și după 100 ani? Nici decât, deoarece concepțiunea moralei publice precum și a ființei statului național încă este supusă evoluțiunii, schimbării. Iar ca noi, să concredem prin lege unui om, ori cine ar fi acela, aprefierea, că cineva întru cât corespunde moralei publice și concepțiunii statului național, acesta, socot, că peste tot n'are înțeles, și a face aceasta ar însemna a supune judecării unuia dezvoltarea firească a acestor lucrări.

Astfel în chestiunea libertății de presă, punctul meu de vedere este, că presei să i-se dea cea mai mare libertate posibilă, ca ast mod să deprindem publicul, ca el însuși să-și știe deosebii în presă, ce-i bun, și ce-i rău. Căci în multe state nici preventiv, nici ulterior, nu există regulamente contra presei, și sunt țări, unde în presă se poate comite lesa majestate, proclamare republicei, cu un cuvânt atăcarea tuturor atributelor statului, fără a fi produs vreodată terorizn și fără a pune pedeci în calea vieții de stat. Că dacă manifestarea părerilor presei este deplii liberă, atunci însuși publicul învață a face deosebire, căror articoli de presă să le creadă, căre enunțatiuni să le dea importanță, cari să și-le în sușească și cari să le respingă ca pe unele care sunt rele? Nu există On. Cameră plantă, care nu conține și venin, și în lumea plantelor sunt nenumărate, cari sunt mortal otrăvicioase. Acum dacă cu privire la utilizarea singuraticelor plantelor s'ar fi luat dispozițiuni polițiale, atunci poporul nici când n'ar fi putut dela sine învăța, că plante sunt bune, și care sunt otrăvitoare, și dacă aceasta să concrede judecării libere a poporului și bune sale chibzuințe, atunci poporul învață, pe care să o arunce la o parte și din care să folosească; și astfel fac și alte ființe viuitoare. Intocmai și în presă se află multă otrăvitoare materie rea, dar de aci nu urmează, că presă trebuie să o încățusem, că mănuiitorului puterii să stat să-i dăm prilej s'o dirigă după bunul său

în interiorul lor a diferitelor forme și varietăți pale parazitului malariei.

4. Studiu asupra întinderii malariei și a diferitelor forme ale boalei în toata țara, pe baza examinării sângelui. Malaria la copii în raport cu boala la adulți și cu rezistența împotriva boalei.

5. Propuneri asupra prevenirii boalei în raport cu condițiunile locale, economice, igienice, cu viața și obiceiurile populațiunii în orașe și la țară.

6. Un studiu critic asupra metoadelor întrebuintate în diferite țări pentru combaterea malariei în vederea celor cari vor trebui aplicate la noi.

7. Studiu amănunțit, pe baza experiențelor personale, al unei localități din cele mai bântuite, al măsurilor luate și al rezultatului obținut în combaterea boalei.

8. Un plan practic și dezvoltat în mod amănunțit pentru stărpirea boalei în orașe și la țară.

9. Lucrarea va fi însoțită de fotografii și preparate macroscopice și microscopice originale asupra țânțarilor din țară în raport cu malaria.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1908.

X. Premiul Neuschotz, de 2.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1909, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Industria casnică la Români, trecutul și starea ei actuală.—(Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1908.

XI. Premiul Alexandru Bodescu, de 1.500 Lei, se va da în sesiunea generală din 1909, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Elementul național în poezia lui Eminescu.—(Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1908.

XII. Marele Premiu General Ioan Carp și Maria Carp, de 7.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1909, prin secțiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric și comparativ.—(Deciz. 9 Aprile 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septembrie 1908.

XIII. Premiul Princesa Alina Știrbei se va da în sesiunea generală din 1910, prin secțiunea literară, pentru cea mai bună:

Carte de lectură pentru școlile secundare.—(Deciz. 31 Martie 1898). (Va urma.)

Poșta Redacției.

Câmpian, Prigor Mehadia. Dacă sunt bune — trimite!

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Deschidere de cancelarie de notar public.

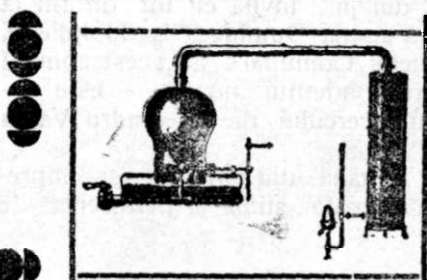
Activitatea mea de notar public cu ziua de azi am început-o:
Cancelaria mea: strada Fábían, în casa mea proprie de sub nrul 6, parter.

Ore oficioase: a. m. 1/29—12 ore.
d. p. 1/23—6 »

Substitutul meu:
Dr. Szabó István.

Arad, 24 Iunie 1906.

Dr. Mülek Lajos,
notar public regesc.

Căldări și recuizite de aramă roșie pentru ferberea spiritului, cognac, licher, comină și drojde.
Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin stabil pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și provide cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea; căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderate.

384/1906. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbírósnak 1906. évi V/181 számú végzése következtében dr. Popoviciu György ügyvéd által képviselt Kisjenői Takarékpénztár javára, Saklai Tivadar ellen 60 K. s jár. erejéig 1906. évi június hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 666 K-va becsült következő ingóságok, n. m.: szobabutorók nyilvános árverészen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírósnak 1906. évi V/184/3. számú végzése folytán 60 K. tőkekövetelés, ennek 1906. évi február hó 5. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 70 K. 76 f.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Szapári-Ligetén

1906. augusztus 17-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1906. évi aug. hó 1. napján.

Balassa,
kir. bír. végrehajtó.

Un tânăr român, de 23 de ani, necăsătorit, matur, care a făcut cursul notarial, cu praxă de 4 ani, capabil de a conduce o cancelarie notarială dorește a fi acceptat cu 1 Septembrie în astfel de loc, unde și-ar putea asigura viitorul.

Adresa la Administrație.

De vânzare,

se află în comuna Feiurd (Fejérd) lângă Cluj, o moșie de 400 jugăre, loc fertil, din care sunt: 7 jugăre intravilan, 63 jugăre pășune, 50 jugăre livezi (rături), 70 jugăre pădure și 210 jugăre arător, în condițiuni avantagiase.

Detailuri se pot primi în biroul institutului de credit și economii »Economul« din Cluj.

Cel mai sigur medicament contra tusei, răcelei și regușelei este

zăhărul lui RÉTHY

— ce se capătă în ori care farmacie. —
Prețul unui borean 60 fl. Să se ceară numai zahărul lui Réthy. Cinei faceau trimite pentru 3 cor. cu porto cu tot Pregătitorul RÉTHY BÉLA farmacist, Békésesaba.

Bräuner Vilmos

zugrav-decorator

ARAD, - Strada KAPA - N. o. 12.

Locuința mea dela Martie: strada

Deák Ferencz în casa lui Meirovitz.

Primește spre efectuare orice lucru ce se ține de un zugrav, precum:

decora interiorului de bisorici, sale, castele, cre și zugrăviri de teatru și tablouri.

Efectuează lucruri din provincie.

Făc la dorință planuri de lucrări în cinste.

● în mai multe expoziții premiat cu primele premii. ●

Numărul telef. 439.

Prima fabrică de căruțe de pe câmpie

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistizza nr. 4.

Magazin mare permanent din diferite

caruță noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte

avantajoase

caruțe folosite, în schimb (phaltoni cu acoperiș și fără acoperiș, sănii, etc. etc.) ...

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se o o fie espus la vre-o boaldă de piele, o o acela se rade

cu „RASOL“
sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit, Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzatorilor da concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

„RASOLIN“-ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcean 2 Cor. în provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Uni-

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Torök József, Király-u. 12

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căștiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

călțunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béné-
tér nr. 2.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „Școala de cimbalma“, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil, a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA FAL

fabricant de cimbalma și de muzice

M a k ó (c a z a p r o p r i e).

Gel mai bun și mai ieftin a sortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acoperiminte, prapori mari, steaguri pentru biserică, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfințe, icoane rusești de tot felul, icoane istorice etc. etc.

În atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfințe pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări pretești.

Haine pentru dnii preoți, braue și camilafce. Pregătesc bine și prompt veșminte pretești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau desigur și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi servii în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comandă esecut momentan în modul cel mai prompt și mai conștientos.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

Comandă abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

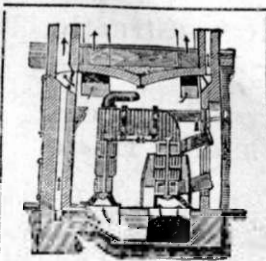
KOCH JENŐ

Budapest, V., Balthory-utca 9.

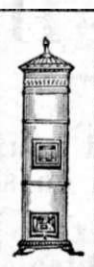
Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserică, teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

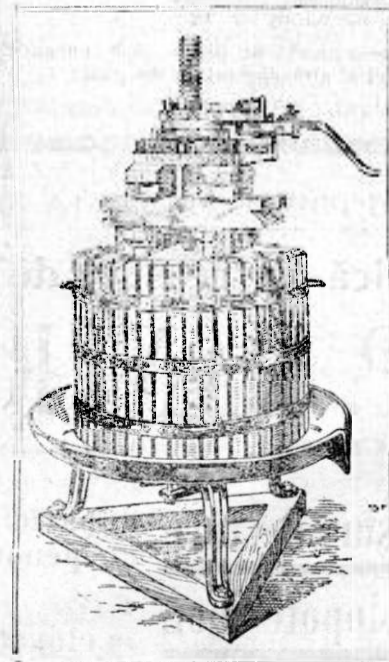
Planuri pentru aranjamente de încălzire cu aer se fac gratuit.

Catalog despre diferite cuptoare la dorință trimis gratuit.

Medalie de aur dela expoziția din Pojun. — Unica mare medalie de aur a statului dela expoziția din Cluj.

Preș de vin și călcătoare de struguri

Diferite prese de ridicare cu patentă. Prese de vin Hydraulic cu apăsătoare superioară, cu corfe de lațuri cu patentă. Prese de fer și de lemn cu 2 corfe. Călcătoare de struguri cu cilindre cupo-lice de construcția cea mai nouă. Renovările se execută de specialiști.

Telefon-Nr.: { 73-83 și 75-85.
73-84 și 73-85.

Epistole: RÖCK ISTVÁN, Bpest, Postafiók.

RÖCK ISTVÁN

fabrică de mașini și turnătorie de fer

Budapest, I., Budafoki-ut.

Magazinul orașului: XI., Soroksári-utca 24
Telefon-Nr. 53-44.

Comunicație la colonia fabricii: Dela capul podului Francisc Josif dinspre Buda, cu bilet de tramvai electric până la stațiunea „Röck-gyár“.

Transporturi pe tren e a-se trimite la stațiunea trenului Budapest-Kelenföld.

Catalog francat la dispoziție.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie
cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifă

e alifă renumită „CORNELIA“.

Această alifă e cel mai bun medicament contra pișturilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. eși nestrăicțios amalgament curat.

Prețul: Un borcan mic cu îndrumări cu tot 1 Cor
Un borcan mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia bucata 1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui LESZKOVÁ CZ MILETA, Ó-Verbász.

Magazin principal în Budapesta: Farmacia (Bácska)
Török József, Budapesta, str. Király nr. 12

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șese coroane, cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuială de post.

Epistoalele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

In interesul celor răniți!

Răniții lucră în interesul lor dacă cele trebuincioasă pentru bandaje le comandă din PÉCS, căci un bandaj pe o parte costă numai 4 coroane, iar cel întreg 8 coroane, cel după în preț dublu. Legături menstonale pentru femei, bucata 5 coroane, flanel pentru foale dela 7-10 coroane.

La comandarea bandajelor se cere grosimea trupului, mai departe să se spună că în ce loc e rana, în stânga, dreapta sau de ambele părți, să se spună apoi de ce mărime e.

Se trimite cu rambursă, — în caz de nefolosire se poate schimba.

Cumpărători cunoscuți să ceară prețuri separate.

Cu deosebită stimă

Benczenleiter Gyula, bandajist

PÉCS, strada Ferencziek nr. 14.

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

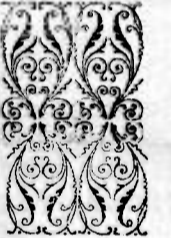
● LUGOS ●

Fabrică de ciment, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de ciment în toată mărimea pentru traverse, poduri și canale; mai departe șghiaburi (vălăi) de ciment de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de piatră artificială, ciment și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de ciment simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe coporișuri à la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail:

Ciment portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI
G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FOND. IN 1854.

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să de în rate de mai mulți ani.

Am cercetat expoziția universală din Paris din 1900 cu scop de studiu.

